

13 października 2022

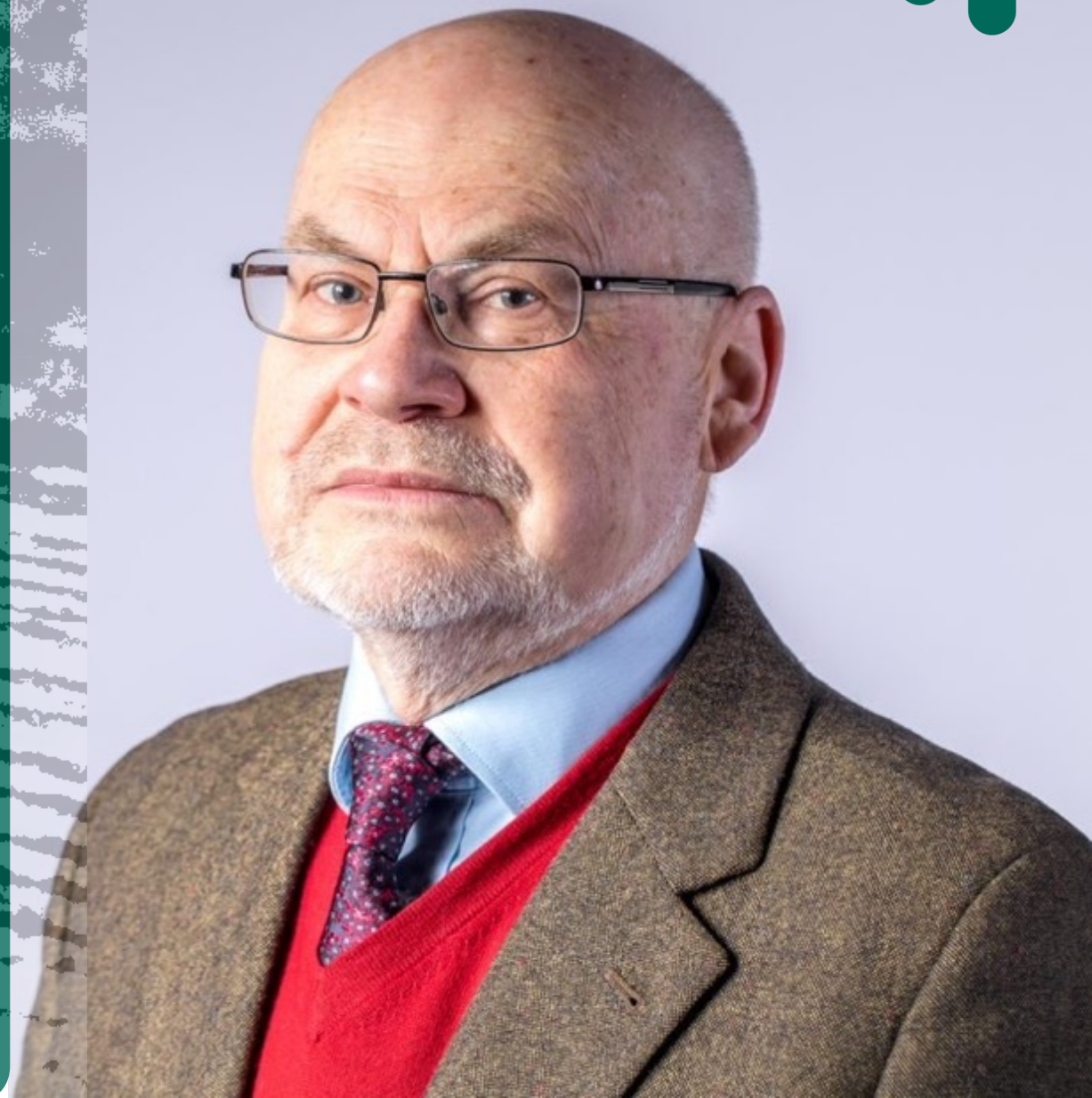
WYDZIAŁ FILOZOFICZNO-
-HISTORYCZNY
Uniwersytet Łódzki

Jubileusz 70. urodzin
Profesora Ryszarda Kleszcza

WYDZIAŁ FILOZOFICZNO-
-HISTORYCZNY
Uniwersytet Łódzki

prof. dr hab.
Ryszard Kleszcz

Spis treści

- Janusz Maciaszek, Słowo o Jubilacie

Analiza

- Andrzej Indrzejczak, O rozumieniu analityczności w teorii dowodu
- Jacek Jadacki, Analiza semi-formalna opozycji formalność–informalność w duchu Szkoły Lwowsko-Warszawskiej
- Stanisław Judycki, Świadectwo, autorytet i mądrość jako źródła wiedzy
- Janusz Kaczmarek, Co to jest hermeneutyka topologiczna? Od hermeneutyki logicznej do hermeneutyki topologicznej, czyli o pewnych metodach filozofii analitycznej
- Piotr M. Sękowski, Koń trojański w mieście nauki, czyli impresja o cudownościach i nieredukowalnościach
- Peter Simons, The Logic of Excess
- Tadeusz Szubka, Michael Dummett o filozofii analitycznej
- Monika Walczak, Kategoria statusu metodologicznego nauki
- Jan Woleński, Kłopoty z episteme

Biblio theca Philoso phica

6(2020)

Analiza racjonalność filozofia religii

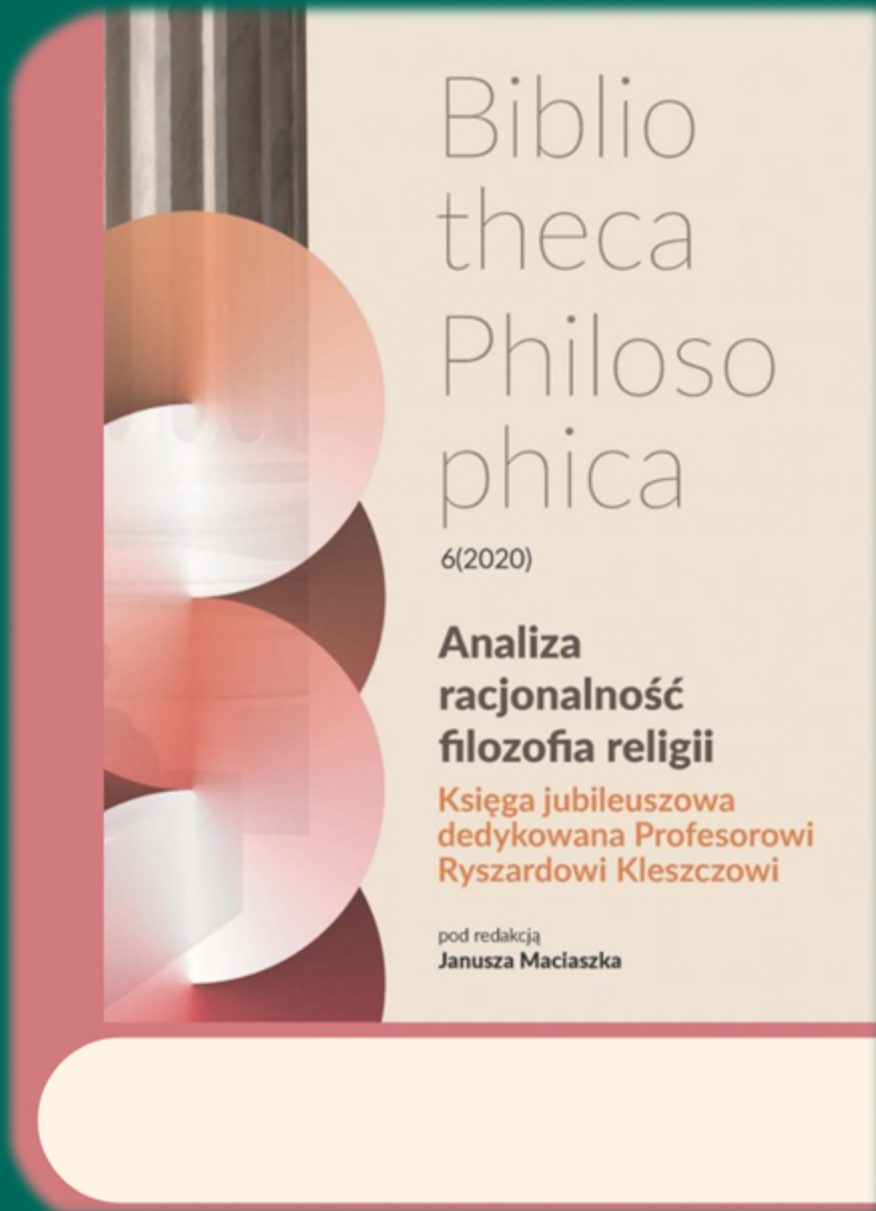
**Księga jubileuszowa
dedykowana Profesorowi
Ryszardowi Kleszczowi**

pod redakcją
Janusza Maciaszka

Racjonalność

- Anna Brożek, Jakiej kultury Polacy potrzebują? Antyirracjonalizm wobec dylematów cywilizacyjnych
- Andrzej Dąbrowski, O racjonalności teoretycznej, praktycznej i globalnej w filozofii Roberta Audięgo
- Adam Grobler, Wiedza a racjonalność działania
- Marek Hetmański, Racjonalność w ujęciu metaforycznym
- Anna Jedynak, Granice jaźni, granice umysłu
- Andrzej Maciej Kaniowski, Pogląd Kazimierza Twardowskiego na temat zajmowania się przez filozofię „poglądami na świat i życie”
- Kilka słów w kwestii rozumu praktycznego
- Dariusz Łukasiewicz, O racjonalności przekonań światopoglądowych w ujęciu Ryszarda Kleszcza
- Janusz Maciaszek, Pojęcie racjonalności u Donalda Davidsona

Filozofia religii

- Bogdan Dziobkowski, O hipotezie religijnej
- Marek Gensler, Chrześcijański neoplatonizm – synteza duchowych tradycji Wschodu i Zachodu
- Piotr Gutowski, Transgresja a transcendencja
- Jacek Kwaśniewski, Konieczność zła. Dowód nie wprost. (Uzupełnienie argumentacji Plantingi)
- Marek Lechniak, Czy rozumowanie węża było rzetelne? Kilka słów sięgających początków naszego myślenia w darze Znaczący Racjonalności
- Ryszard Mordarski, Wszegmoc i jej granice. Uwagi o koncepcji Bożej wszegmocy Ryszarda Kleszcza
- Paweł Pieniążek, Jean-Jacques Rousseau i kryzys teodycei
- Dorota Rybarkiewicz, Dialektizm punktem spotkania Boga religii z Bogiem filozofów? Uwag kilka: więcej pytań niż odpowiedzi

Ryszard Kleszcz, Podziękowania

Profesor Ryszard Kleszcz urodził się 28 maja 1950 roku w Łodzi. Po ukończeniu VI Liceum Ogólnokształcącego im. Joachima Lelewela w Łodzi w latach 1968–1973 studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Łódzkiego. Studia prawnicze zakończył pracą magisterską z zakresu historii państwa i prawa napisaną pod kierunkiem prof. Zygfryda Rymaszewskiego.

W latach 1973–1977 studiował filozofię na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego*

* J. Maciaszek, *Słowo o Jubilacie*, w: *Analiza, racjonalność, filozofia religii...*, s. 7–10

Ryszard Kleszcz

DROIT, LOGIQUE ET THÉORIE DE L'ARGUMENTATION

1. Chaim Perelman, philosophe contemporain belge, est connu avant tout comme créateur, ou plutôt rénovateur de la théorie de l'argumentation. L'argumentation, dans sa conception, pourrait être appliquée dans les domaines différents, notamment dans celui de philosophie et de droit. C'est pourquoi la logique juridique, discipline connue dès âges aux juristes et philosophes du droit, devrait être, selon lui, la théorie de l'argumentation appliquée dans la sphère du droit. On peut comprendre le mieux le caractère de cette logique en examinant les raisonnements juridiques. L'analyse des décisions et des motivations de celles-ci est ce qui formule le mieux les étalons de cette logique. Une telle analyse montre que le juge profite pas autant des techniques formelles, que de celles connues de la théorie de l'argumentation, visant à la persuasion de l'auditoire et à l'achèvement du litige¹. Pour mieux saisir la spécificité de la logique juridique il faut réfléchir à ce qu'est – selon Perelman – l'application du droit². A l'intérieur de ce modèle l'application du droit est comprise comme un processus d'établissement, par un organe d'état, des conséquences de certains faits, d'une façon engageante, à la base des normes du droit en vigueur³. Le modèle mentionné se compose de 4 étapes.

La première embrasse la détermination de la norme en usage et sa compréhension dans le sens qui serait suffisamment défini pour les besoins de la solution donnée.

A la deuxième étape, on vise à reconnaître le fait donné comme prouvé et à le présenter dans la langue de la norme juridique en usage.

¹ Conf. Ch. Perelman, *Le Champ de l'argumentation* [ensuite: CA], Bruxelles 1970, p. 133 et suiv.

² Conf. K. Opalek, J. Wróblewski, *Z zagadnień teorii prawa*, Warszawa 1969, p. 289-297.

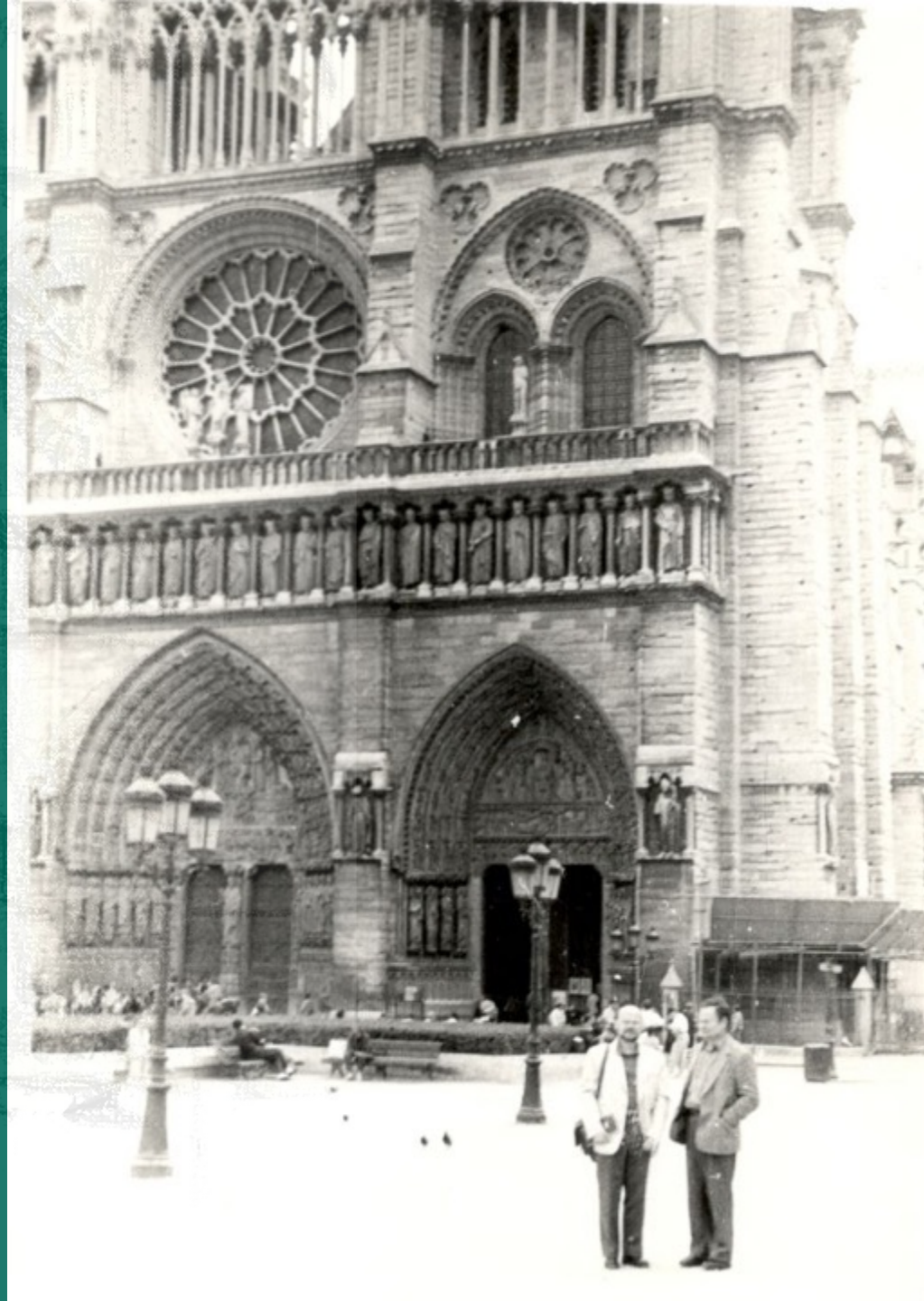
³ *Ibid.*, p. 285.

Profesor Kleszcz uzyskał w roku 1985 stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii na podstawie rozprawy *Ch. Perelmana teoria argumentacji, jej podstawy filozoficzne i zastosowania praktyczne* napisanej pod kierunkiem doc. dr. hab. Jana Gregorowicza. Jej recenzentami byli prof. Tadeusz Kwiatkowski (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) oraz prof. Jerzy Wróblewski (UŁ)*

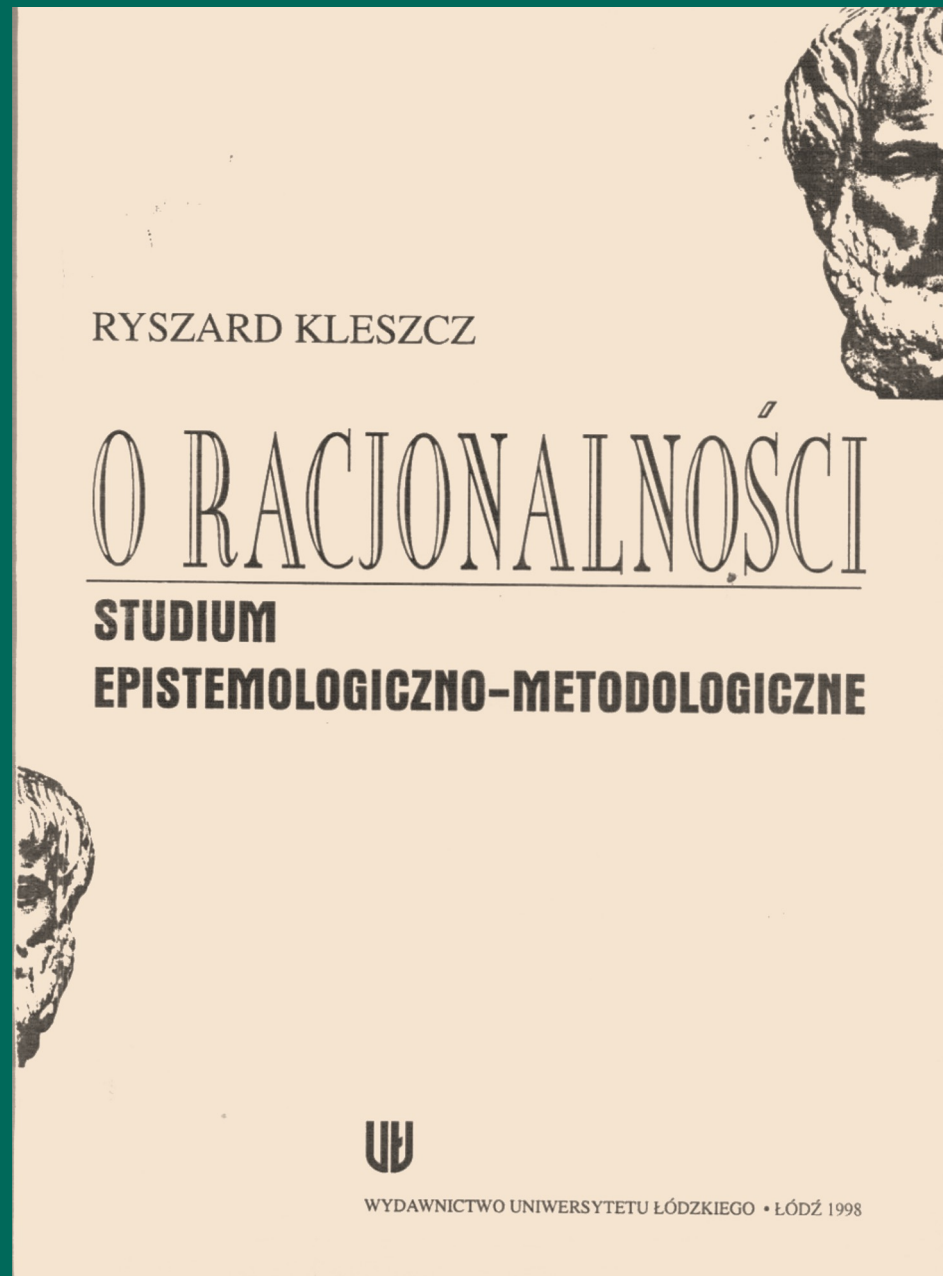
Zaraz po doktoracie
prof. Kleszcz
przebywał na rocznym
stażu naukowym
na Université Paris IV*

Z Profesorem Ryszardem Panasiukiem,
Paryż, 1991

Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym prof. Kleszcza byli: prof. Jacek Juliusz Jadacki (Uniwersytet Warszawski), prof. Grzegorz Malinowski (UŁ) oraz prof. Jan Woleński (Uniwersytet Jagielloński). Od roku 2002 pracował na stanowisku profesora UŁ. Tytuł naukowy profesora uzyskał w roku 2014.*

Bogaty i różnorodny dorobek naukowy prof. Ryszarda Kleszcza obejmuje ponad 150 prac. Do najważniejszych należą monografie: O racjonalności. Studium epistemologiczno-metodologiczne (1998), O rozumie i wartościach (2007), Metoda i wartości. Metafilozofia Kazimierza Twardowskiego (2013). Jest on również redaktorem lub współredaktorem pięciu monografii wieloautorskich.*

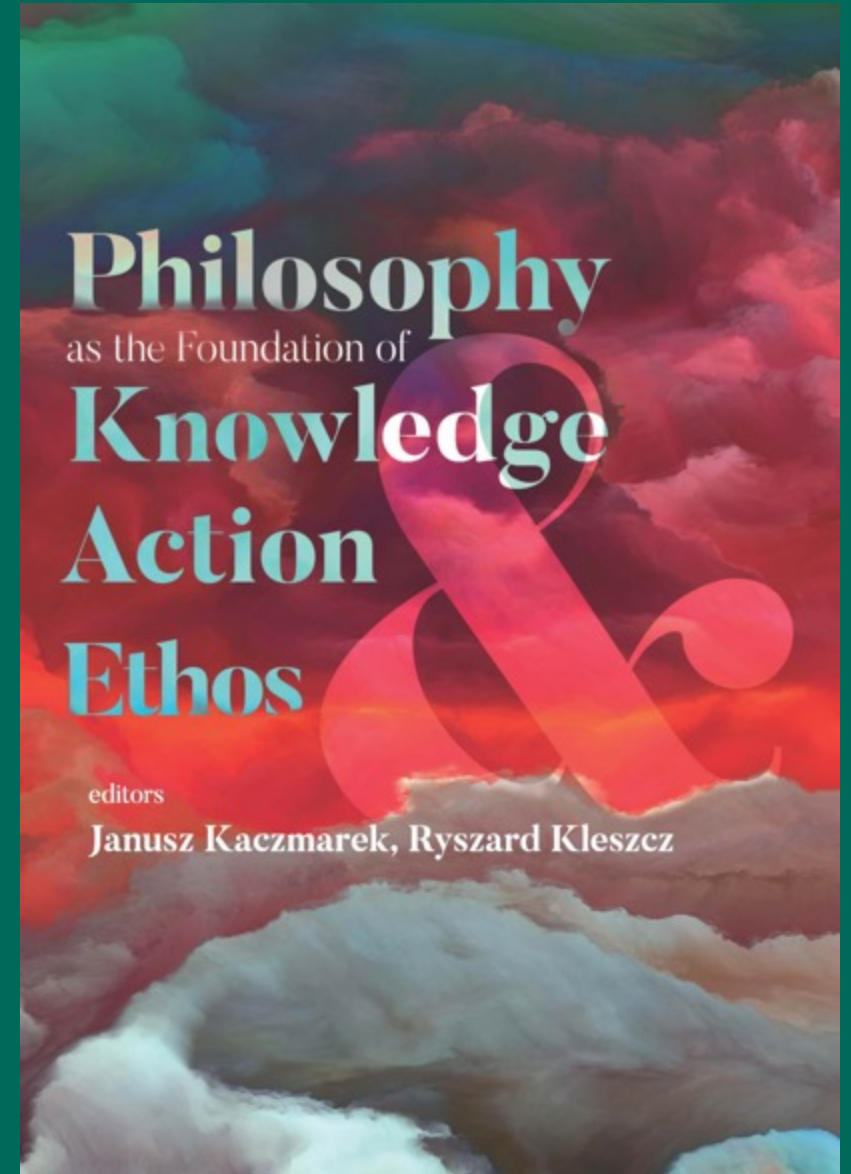
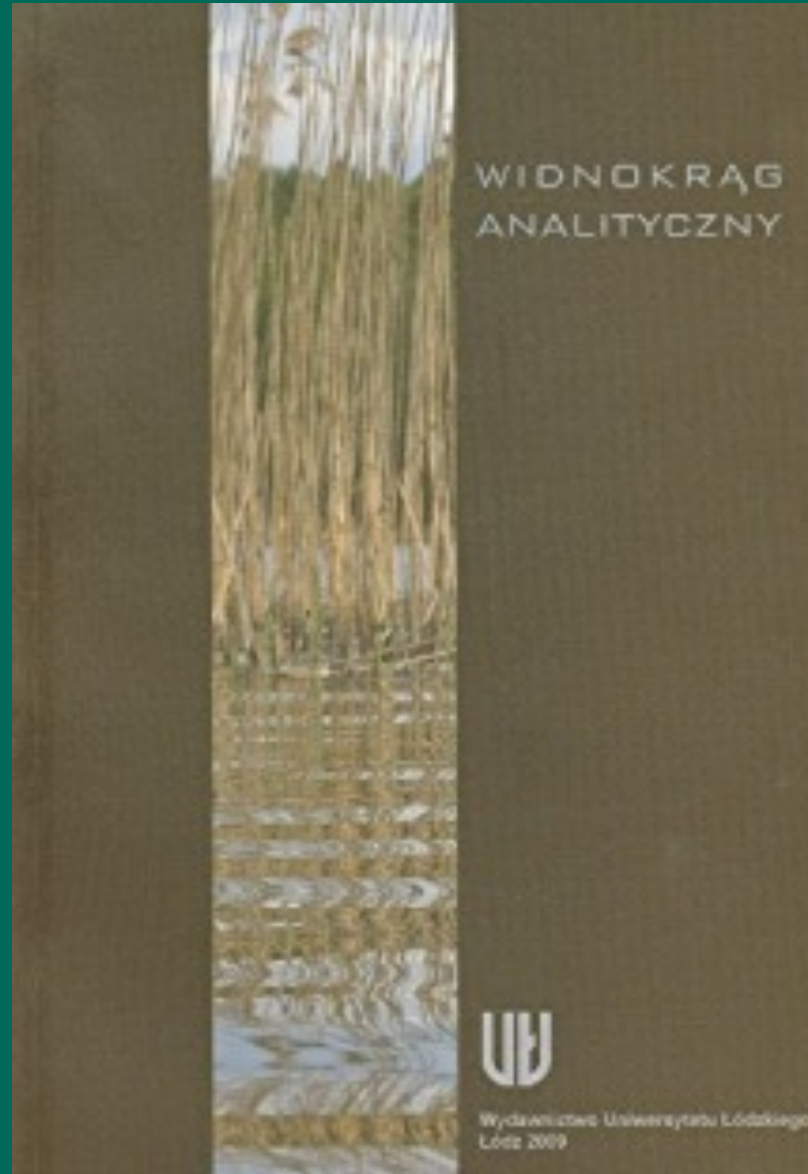

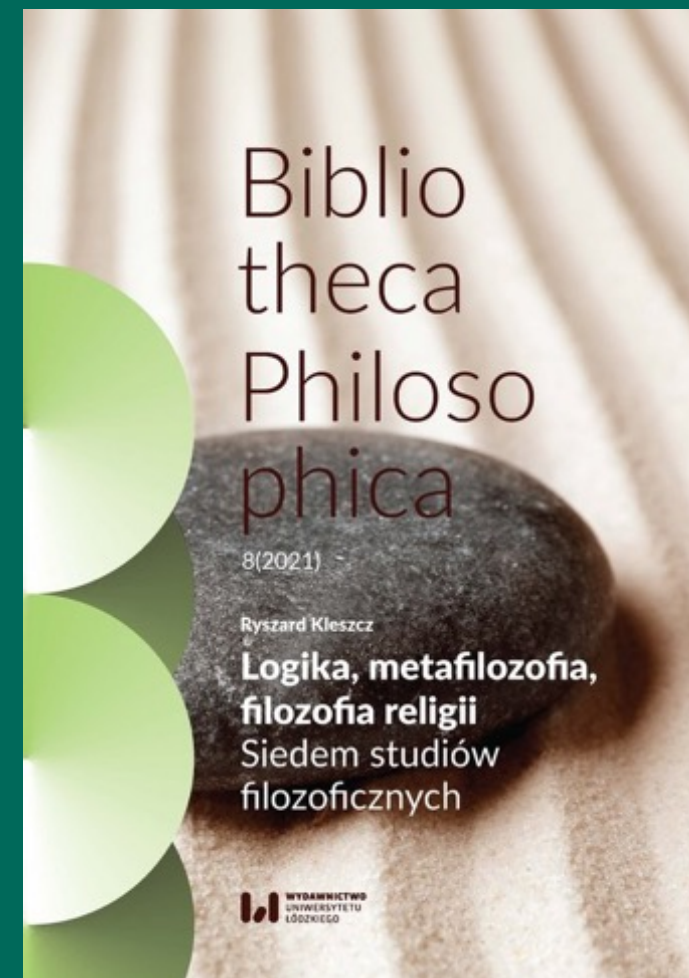
Z doc. Borysem Dąbrowskim na Cmentarzu Łyczakowskim
przed grobem Kazimierza Twardowskiego, wrzesień 1999

Ponad 100 artykułów naukowych prof. Kleszcza ukazało się w wielu czasopismach polskich i zagranicznych. Były to m.in.: „Agora” (Uniwersytet w Santiago de Compostela), „Etyka”, „Filozofia Nauki”, „Kultura i Społeczeństwo”, „Kwartalnik Filozoficzny”, „Logica Trianguli” (Uniwersytet w Nantes), „Principia”, „Przegląd Filozoficzny. Nowa Seria”, „Studia Filozoficzne” oraz „Ruch Filozoficzny”. Jest również autorem ponad 50 recenzji, artykułów biograficznych, not, abstraktów oraz prac o charakterze popularyzatorskim. *

Od roku 2016 z inicjatywy prof. Kleszcza ukazuje się seria wydawnicza „Bibliotheca Philosophica” wydawana przez Instytut Filozofii UŁ. Jubilat był i nadal jest aktywny na polu współpracy międzynarodowej – szczególnie z Uniwersytetem w Santiago de Compostela (Hiszpania), Narodowym Uniwersytetem „Politechnika Lwowska” (Ukraina), Uniwersytetem w Nantes (Francja) oraz Uniwersytetem w Lyonie (Francja).*

Prof. Ryszard Kleszcz: człowiek dziś bardzo potrzebuje namysłu nad sobą samym [WYWIAD]

6 kwi 21 16:11

onet KULTURA

enhanced by Google

FACEBOOK

TWITTER

E-MAIL

KOPIUJ LINK

Kiedy mówi się o nauce, na myśl przychodzą nauki przyrodnicze czy techniczne. Humanistyka spychana jest na dalszy tor - zupełnie niesłusznie. - Humanistyka dostarcza narzędzi, aby spojrzeć na siebie i na innych, w sposób bardziej uporządkowany i systematyczny, jako na ludzi, z którymi coś nas łączy i coś nas dzieli - mówi prof. Ryszard Kleszcz, członek Kapituły Konkursu im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego na najlepszą książkę humanistyczną w Polsce.

Profesor Kleszcz bardzo aktywnie działa na polu popularyzacji filozofii oraz pracuje na rzecz przyznania tej dyscyplinie należnego jej miejsca w edukacji. Był wieloletnim przewodniczącym Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, obecnie zaś działa w Zarządzie Głównym PTF. Był członkiem Komitetu Nauk Filozoficznych Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2017–2020 i kontynuuje swą działalność w nowej kadencji od roku 2020. W ciągu swej kariery naukowej współpracował z wieloma czasopismami filozoficznymi, np. jako korespondent i członek rady naukowej „Ruchu Filozoficznego”, członek rady redakcyjnej „Etyki”, rady programowej „Studiów z Filozofii Polskiej”, członek advisory board w „Polish Journal of Philosophy” oraz członek kolegium redakcyjnego „Humanitarian Vision” wydawanego przez Narodowy Uniwersytet „Politechnika Lwowska”. *

Wielkie Pytania Filozoficzne

Rozmawia:
Mateusz Gholamy
z prof. Ryszardem Kleszczem

ODCINEK 4

Profile
metafilozoficzne

W trakcie studiów prawniczych i potem filozoficznych spotkałem profesorów, którzy byli dla mnie znaczący, wywarli wpływ na moje myślenie. Czasami byli to ludzie głębokiej wiedzy, czasami oryginalni swym podejściem do problemów intelektualnych, czasami odważnie głoszący swe przekonania w warunkach, które niekoniecznie temu sprzyjały. Niektórzy łączyli w sobie te wszystkie cnoty.

Na Wydziale Prawa takimi osobami, które jakoś na mnie oddziaływały trwale, byli profesorowie: Józef Nowacki (teoria i filozofia prawa), Jan Kodrębski (prawo rzymskie, historia doktryn politycznych i prawnych), Adam Szpunar (prawo cywilne) i Jerzy Wróblewski (teoria i filozofia prawa). Wymieniam te wybitne postaci w kolejności, w jakiej stykałem się z nimi w trakcie studiów. W przypadku studiów filozoficznych to grono nauczające, niezbyt liczne, składało się jednak z osób nietuzinkowych. Takie ważne dla mnie osobowości to profesorowie: Wiesław Gromczyński (historia filozofii współczesnej); Ija Lazari-Pawłowska (etyka), Tadeusz Pawłowski (metodologia nauk) i Ryszard Panasiuk (historia filozofii nowożytnej).*

Choć nie uważam się za historyka filozofii, to te zagadnienia były dla mnie zawsze ważne. Z tą problematyką stykałem się nie tylko na zajęciach wspomnianych historyków filozofii nowożytnej i współczesnej, lecz także na zajęciach z filozofii średniowiecznej, nauczanej w Łodzi przez prof. Zdzisława Kuksewicza oraz prof. Jerzego Korolca. Wreszcie istotny, pod pewnymi względami kluczowy wpływ na mnie miały wieloletnie, systematyczne kontakty i wymiana myśli z kolegami z Katedry Logiki i Metodologii Nauk, kierowanej kolejno przez prof. Jana Gregorowicza, Grzegorza Malinowskiego i Andrzeja Indrzejczaka. W przypadku kolegów z katedry ich zainteresowania i aktywności badawcze były zróżnicowane, nie zawsze bliskie moim, ale taka różnorodność jest, w mej ocenie, na dłuższą metę wysoce stymulująca. Niewątpliwie zaś była ona taką w moim przypadku.*

Wywiad z prof. Adamem Nowaczykiem z cyklu „Wywiady z Nestorami Filozofii Polskiej” (odc. 8)

© 2 lutego 2016 3 Min Read

Nadto, last but not least, przez kilka lat miałem okazję współpracować w Katedrze Filozofii Analitycznej z moim kolegą i przyjacielem prof. Adamem Nowaczykiem, od którego, mówiąc najkrócej, wiele się nauczyłem.

Te wszystkie, zarówno wymienione, jak i niewymienione z nazwiska osoby miały na mnie wpływ w sferze logiki, metodologii, historii filozofii i filozofii systematycznej. Moje dzisiejsze filozoficzne przekonania ukształtowały się nie tylko w trakcie lektur i przemyśleń, lecz także w żywych spotkaniach i dyskusjach z kolegami. Choć, jak sądzę, od nikogo z wymienionych nie przejąłem pełnego, a bliskiego mu zestawu poglądów, to wszystkim wyrażam żywą wdzięczność”.*

Profesor Kleszcz jest członkiem kapituły Nagrody im. Pierwszego Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Prof. Tadeusza Kotarbińskiego przyznawanej za wybitne osiągnięcia z zakresu humanistyki (Od początku jej istnienia).

Z Profesorem Tadeuszem Sławkiem, Łódź, 2022

Kolegium Refleksji Humanistycznej im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego powstało w ramach integracji środowiska najwybitniejszych polskich naukowców. Punktem wyjścia był konkurs, którego patronem jest również pierwszy rektor Uniwersytetu Łódzkiego. Dotychczasowe edycje tego wydarzenia pozwoliły skupić wokół idei konkursu grono osób, które chcą rozmawiać o kondycji kształcenia wyższego i badań, zadawać najważniejsze pytania, by wspólnie pracować nad poprawą sytuacji polskiej nauki.

Kolegium tworzą członkowie Kapituły Nagrody im. Pierwszego Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Tadeusza Kotarbińskiego i osoby, których prace były nominowane we wszystkich edycjach konkursu. Są to cykliczne spotkania poświęcone ważnym zagadnieniom polskiej humanistyki, życia akademickiego i publicznego, skoncentrowane wokół myśli Patrona. Spotkanie inauguracyjne odbyło się 13 kwietnia 2018 r.

Jubileusz 70-lecia UŁ, Łódź, Instytut Filozofii UŁ, 23 maja 2015
w gronie pracowników, absolwentów i studentów Instytutu Filozofii

19 grudnia, 2018, ceremonia nadania nowej Auli Wydziału Filozoficzno-Historycznego UŁ Łódzkiego imienia Profesor Iji Lazari-Pawłowskiej

11 zjazd
filozoficzny
.pl

XI Polski Zjazd Filozoficzny
Lublin 9-14 września 2019

KUL
KAROLSKI
UNIWERSYTET
LUBLIŃSKI
JAN PAWEŁ II

INSTITUT
FILOZOFII

Światopogląd – ideologia – religia – prof. Ryszard Kleszcz

Z prof. Jolantą Kolbuszewską rozmowa o książce
Kobiety w drodze na naukowy Olimp
23 września 2020

Nadziei

Powieść polska

Powieść polska

Spotkanie z Jolantą Kolbuszewską autorką książki

Kobiety w drodze na naukowy Olimp...

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

**WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO**

M WYDANIU

pl

WYDANIE

K O N F E R E N C J A F I L O Z O F I C Z N A

III BYDGOSKIE SPOTKANIA FILOZOFICZNE

Perspektywy Współczesnej Filozofii Religii

22-24 IX 2022
Bydgoszcz

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO

niecodziennie, rodzinie

Serdecznie gratulujemy
Dostojnemu Jubilatowi!

Z kronikarskiego obowiązku odnotowujemy, że spóźnione celebrowanie jubileuszu odbywa się z powodu pandemii – Zarząd OŁ PTF